

Lovbekendtgørelse 2007-12-07 nr. 1410

om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter(*)

som ændret ved L 2011-06-14 nr. 618 og L 2012-12-18 nr. 1234

Afsnit 1

Bygge- og anlægskontrakter

Kapitel 1

Anvendelsesområde(1)

§ 1. Lovens afsnit I(2) gælder for indhentning af tilbud(3) på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder(4) og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Lovens afsnit I gælder for følgende udbydere:

- 1) Statslige, regionale og lokale myndigheder(5) og offentligretlige organer,(6)
- 2) andre udbydere, når de udbyder bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte,(7) herunder garantier, og
- 3) tilbudsgivere, når de indhenter tilbud hos underentreprenører til brug for udførelse af en bygge- og anlægsopgave omfattet af lovens afsnit I for en bygherre omfattet af nr. 1 eller 2.(8)

Stk. 3. Bortset fra § 3, stk. 2, og § 7 gælder lovens afsnit I dog ikke udbud, der er omfattet af

- 1) udbudsdirektivet,(9) herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 9, stk. 5 a,(10)
- 2) forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 17, stk. 6 a, eller
- 3) lov nr. 548 af 8. juni 2006 om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.(11)

Stk. 4. Reglerne i afsnit I om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 3, klart tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.(12)

Stk. 5. (13) Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstås i overensstemmelse med udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »udbudsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelsiskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Begrebet »offentligretlige organer« forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Kapitel 2

Generelle principper for tilbudsindhentning

Konkurrence og ligebehandling(14)

§ 2. (15) Tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder omfattet af denne lov indhentes ved offentlig eller begrænset licitation eller ved underhåndsbud.(16)

Stk. 2. (17) Udbyderen skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.(18)

Stk. 3. Det påhviler udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbuddet og tildelingen af ordren at sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.(19)

Tilbudsfrister og vedståelsesfrister

§ 3. I udbudsbetingelserne skal angives fristen for modtagelse af tilbud.(20) Fristen skal være lang nok til at give tilbudsgivere rimelig tid til at afgive tilbud.(21)

Stk. 2. (22) Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

Stk. 3. Ved forhandlinger af licitationsbud efter § 11 gælder, at uanset vedståelsesfristen efter stk. 2 frigøres en tilbudsgiver, der ikke indbydes til forhandlinger eller fravælges i løbet af forhandlingerne, fra sit tilbud, så snart vedkommende beslutning er meddelt tilbudsgiveren.(23)

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved en licitation(24)

Definitioner

§ 4. (25) Ved licitation forstås i denne lov, at en opgave udbydes således, at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag eller ud fra fælles mindstekrav at give bindende tilbud eller at give tilbud om at indgå i et forpligtende samarbejde om en bygge- og anlægsopgave. Ved opfordringen tilkendegives, at der er tale om en licitation.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordring til at byde til en ubestemt kreds ved annonce i pressen eller i elektroniske medier.

Stk. 3. Ved begrænset licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem tilbud ønskes.(26)

Tilbuddets form

§ 5. Tilbud ved en licitation skal være skriftlige. Tilbud kan afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket dette. Udbyderen kan bestemme, at tilbud skal afgives i elektronisk form.

Tilrettelæggelse af offentlig og begrænset licitation

§ 6. Hvis udbyderen ved en offentlig licitation kræver oplysninger vedrørende teknisk og økonomisk formåen, som tilbudsgiver skal dokumentere at råde over for at kunne få sit bud taget i betragtning, skal karakteren af disse oplysninger og dokumentationen herfor være angivet i annoncen.(27) I annoncen angives tillige, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud.

Stk. 2. (28) Ved begrænset licitation kan udbyderen gennemføre en prækvalifikationsrunde ved at indkalde mulige tilbudsgivere ved offentliggørelse af en udbudsannonce i pressen(29) eller i elektroniske medier. I udbudsannoncen skal angives

- 1) en frist på mindst 15 arbejdsdage til at anmelden interesse i at deltage,

- 2) karakteren af de oplysninger vedrørende økonomisk og teknisk formåen, som skal dokumenteres for at kunne blive prækvalificeret, og dokumentationen herfor.(30)
- 3) om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, og(31)
- 4) hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud.(32)

Stk. 3. (33) Ved indbydelse til en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation skal udbyderen oplyse, hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud. Det skal af indbydelsen fremgå, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud. For udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, gælder, at medmindre kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, skal mindst en af de indbudte være fra områder uden for lokalområdet, og udbyderen kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler, der begrænser adgangen til at anvende begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation.

Adgangen til at være til stede ved åbningen af licitationsbuddene

§ 7. (34) Ved en licitation åbnes tilbuddene på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbuddene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold.

Tildelingskriterier(35)

§ 8. Medmindre udbyderen annullerer licitationen,(36) skal ordren tildeles efter følgende kriterier:

- 1) Den laveste pris eller
- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.(37)

Stk. 2. Det skal i udbudsbetingelserne anføres, hvilket tildelingskriterium der skal anvendes. Ved tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud anføres så vidt muligt, hvordan udbyderen relativt vil vægte de kriterier, der er valgt.(38) Denne vægtning kan angives ved fastsættelse af en ramme med et passende maksimalt udsving. Hvis der ikke kan foretages en vægtning, angiver udbyderen kriteriernes prioriterede rækkefølge med det vigtigste først.(39)

Stk. 3. (40) Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt,(41) at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.

Alternative bud

§ 9. Udbyderen kan tage hensyn til alternative bud fra bydende, såfremt disse alternative bud opfylder de mindstekrav, som fremgår af udbudsbetingelserne.(42)

Stk. 2. Udbyderen kan i udbudsbetingelserne anføre, at alternative bud ikke kan modtages.

Forhandlinger(43)

§ 10. Når kriteriet for tildeling af ordren er laveste pris, kan udbyderen kun forhandle med lavestbydende.(44)

§ 11. (45) Når kriteriet for tildeling af ordren er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyderen forhandle med tre tilbudsgivere eller færre, som ved licitationen har afgivet de økonomisk mest fordelagtige tilbud bedømt ud fra de vægtede eller prioriterede underkriterier, medmindre der i udbudsbetingelserne er givet afkald herpå.(46)

Stk. 2. Når udbyderen vælger at forhandle, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de udvalgte tilbudsgivere, som udbyderen forbeholder sig at forhandle med, tilkendegives, hvilken procedure der vil blive fulgt, hvis dette ikke fremgår af udbudsbetingelserne.(47)

Stk. 3. Under forhandlingerne skal udbyderen sikre, at alle tilbudsgivere behandles ens.(48) Navnlig må udbyderen ikke udøve forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre. Udbyderen må under forhandlingerne alene give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgivers løsninger eller priser, i det omfang sådanne oplysninger allerede er gjort offentligt tilgængelige i henhold til § 7.(49)

Stk. 4. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt,(50) eller til, at tildelingskriterierne, herunder den vægtning eller prioritering, der er lagt til grund ved udvælgelsen af forhandlingspartnere efter stk. 1, ændres.(51)

Kapitel 4

Underhåndsbud(52)

§ 12. Tilbud, der ikke indhentes ved en licitation eller på grundlag af en rammeaftale, er underhåndsbud.

Stk. 2. (53) Udbyderen kan på samme arbejde(54) indhente indtil tre underhåndsbud.(55) Dog kan der indhentes et fjerde underhåndsbud, hvis udbyderen i opfordringerne til at afgive bud har forbeholdt sig denne mulighed og det fjerde tilbud indhentes fra en tilbudsgiver uden for det lokale område.(56)

Stk. 3. (57) Udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2,(58) kan ikke indhente underhåndsbud på bygge- og anlægsarbejder med en samlet anslået værdi af arbejdet eksklusive moms på mere end 3 mio. kr., medmindre(59)

- 1) der er tale om delarbejder, hvis anslåede værdi eksklusive moms er 500.000 kr. eller derunder, og den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi,(60)
- 2) bygge- og anlægsarbejdets omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag såsom visse forsøgs-, forsknings- og udviklingsarbejder eller restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder eller arbejdet af tvingende sikkerhedsmæssige grunde ikke kan udsættes,(61)
- 3) der ikke ved licitation er indkommet et egnet eller forskriftsmæssigt bud eller der ikke er modtaget nogen ansøgninger, forudsat at de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt,(62)
- 4) kun en bestemt virksomhed kan udføre arbejdet eller(63)
- 5) bygge- og anlægsarbejdet supplerer et arbejde, der har været udbudt i licitation, og arbejdet på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendigt for fuldførelse af det udbudte arbejde og ordren tildeles den virksomhed, der udfører det oprindelige arbejde, medmindre udbyderen kan påvise særlige forhold, der begrunder, at udbyderen kan lade andre udføre arbejdet.(64)

Stk. 4. Når den samlede, anslåede værdi eksklusive moms af et bygge- og anlægsarbejde overstiger 300.000 kr., skal udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, indhente mindst to underhåndsbud. Disse udbydere kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder.(65)

Stk. 5. Udbyderen skal ved indhentning af underhåndsbud give meddelelse om, hvorvidt tildeling af ordren vil ske på grundlag af kriteriet laveste pris eller kriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Stk. 6. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.(66)

Stk. 7. Økonomi- og erhvervsministeren kan undtage bestemte kategorier af udbydere fra reglerne i stk. 2 og 3.

Kapitel 5

Rammeaftaler

§ 13. (67) Ved rammeaftaler forstås aftaler, der er indgået i overensstemmelse med denne lovs regler, om betingelserne, f.eks. med hensyn til kvalitet, pris og mængde eller omfang, for en mulig udførelse af bygge- og anlægsarbejder af samme karakter i løbet af en given periode.(68)

Stk. 2. En rammeaftale har kun virkning i forholdet mellem de direkte parter i aftalen.(69) En rammeaftale kan kun indgås mellem én udbyder og én virksomhed.(70) Udbyderen kan om nødvendigt anmode virksomheden om at komplettere sit tilbud til brug for kontraktindgåelsen. Dette må dog ikke medføre væsentlige ændringer i aftalevilkårene.

Stk. 3. En rammeaftale må højst gælde for en periode på 4 år.

Kapitel 6

Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere(71)

§ 14. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et licitationsbud eller et underhåndsbud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere en licitation eller indhente underhåndsbud.(72)

Stk. 2. Ved begrænset licitation med prækvalifikation underretter udbyderen hurtigst muligt ansøgere om, hvorvidt de er blevet prækvalificeret.(73) Efter anmodning underretter udbyderen endvidere en forbigået ansøger om begrundelsen for, at ansøgningen er blevet forkastet.

Stk. 3. (74) Udbyderen underretter efter anmodning berørte tilbudsgivere om begrundelsen for at forkaste tilbuddet, jf. § 8, stk. 3, og § 12, stk. 6, såfremt en sådan begrundelse ikke allerede er givet i medfør af § 15, stk. 2.

§ 15. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, gælder endvidere reglerne i stk. 2-4.(75)

Stk. 2. Senest samtidig med, at der indledes forhandlinger efter § 11, underretter udbyderen berørte tilbudsgivere om en beslutning om ikke at indbyde dem til forhandlingerne og en begrundelse herfor.(76)

Stk. 3. Efter afslutningen på forhandlinger efter § 11 underretter udbyderen hurtigst muligt tilbudsgivere, som udbyderen har forbeholdt sig at forhandle med, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.(77)

Stk. 4. Hvis der ikke har været forhandlinger efter § 11, eller hvis tilbuddene er indhentet ved underhåndsbud, underretter udbyderen efter anmodning tilbudsgivere, som har overholdt udbudsbetingelserne, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Afsnit 2(78)

Vare- og tjenesteydelseskontrakter

Kapitel 6 a

Anvendelsesområde

§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på

- 1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
- 2) (79) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger

500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5.(80)

Stk. 2. Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligtretlige organer.(81) Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.(82)

Stk. 3. Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.(83)

Stk. 4. Lovens afsnit II gælder ikke, når en kommune udfører opgaver for andre offentlige myndigheder, jf. lov nr. 548 af 8. juni 2006 om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.(84)

§ 15 b. (85) I dette afsnit forstås ved:

- 1) Udbudsdirektivet:
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.
- 2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet:
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.
- 3) Offentlige vareindkøbskontrakter:
Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.
- 4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter:
Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.
- 5) Tærskelværdier:
De beløbsgrænser, som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.
- 6) Offentligtretlige organer:
Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. (86) Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.(87)

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.(88)

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.(89)

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven.
- 2) Kontaktoplysninger.
- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.(90)

Procedure og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren(91) skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere,(92) der har afgivet et bud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren.(93) Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbuddet.(94)

Afsnit 3

Ikrafttræden m.v.

Kapitel 7

(Ophævet)

§ 16. (Ophævet).

Kapitel 8

Ikrafttræden m.v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. september 2005 og har virkning for opgaver, der udbydes fra dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Ad lbkg 2007 nr. 1410:

(*) **Administreres af:** Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Hovedloven:

L 2005 338: FT 2004-05 (2. samling): A 912 (lovforslag 42).

L 2005 338 af 2005-05-18 afløste pr. 2005-09-01 L 2001 450 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, der samtidig ophævedes.

Med loven sigtes der mod at øge gennemsigtigheden omkring tildelingen af ordrer og forenkle regelsættet. Gennemsigtigheden øges ved at kræve vægtning af underkriterier og at præcisere begrundelsespligten. Forenklingen er opnået ved at sammenskrive den hidtidige tilbudslov og tilbudsbekendtgørelse, så indhentning af tilbud omfattes af loven nu kun reguleres af ét regelsæt. Samtidig er en række af lovens bestemmelser og begreber sammenfaldende med bestemmelser og begreber i udbudsdirektivet (EP/Rdir nr. 2004/18) (EU-KARNOV 2005 s. 773). Ideen hermed er, at der skal anlægges en ensartet fortolkning af disse bestemmelser og begreber. Se hertil EU-KARNOV. Praksis fra Klagenævnet for Udbud og fra EF-Domstolen vedrørende udbudsdirektivet kan derfor overføres på loven.

Ændringslove:

L 2007 572: FT 2006-07: 4430, 6568, 6723; A 4960; B 837 (lovforslag 152). Ved loven ændredes § 1, og lovens afsnit 2, §§ 15 a-d om vare- og tjenesteydelseskontrakter indsattes. Endvidere ændredes lovens titel. Loven trådte i kraft 2007-07-01.

L 2011 618: FT 2010-11 (lovforslag 204). Ved loven ophævedes kapitel 7 (§ 16), idet en tilsvarende bestemmelse er indsat i lov om håndhævelse af udbudsreglerne § 6. Ikrafttræden 2011-07-01.

L 2012 1234: FT 2012-13 (lovforslag 28). Ved loven undtages udbud af bilag II B-tjenesteydelser, der omfatter sundheds- og socialydelser, juridiske tjenesteydelser, hotel- og restaurationsvirksomhed mv., fra lovens regler om annonceringspligt. Endvidere fritages offentlige myndigheder fra annoncering i de tilfælde, hvor det overlades en (anden) kommune at udføre en opgave i henhold til lov om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber, og hvor opgavens værdi ikke overstiger udbudsdirektivets tærskelværdier. Loven indeholder ændringer af § 1 og § 15 a. Ikrafttræden 2013-01-01.

Administrative forskrifter:

Bkg 2005 817 om visse udbyderes anvendelse af underhåndsbud efter lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Litteratur:

Jesper Kaltoft og Claus Kaare Pedersen, Tilbudsloven - offentlige kontrakter, 2. udgave (2008), **Erik Hørlyck**, Tilbudsloven: Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren med kommentarer, 2. udgave (2006).

- (1) Loven finder anvendelse på indgåelse af offentlige og offentligt støttede kontrakter om udførelse af bygge- og anlægsarbejder, hvis samlede værdi er lavere end tærskelværdien i EU's udbudsdirektiver (lovens §1, stk. 3). Lovens hovedregel er, at udbyder er forpligtet til at anvende enten offentlig licitation eller begrænset licitation som grundlag for indgåelse af en kontrakt. Det er i henhold til lovens § 10 tilladt at forhandle med tilbudsgiverne inden kontrakt indgås. Anvendes tildelingskriteriet »laveste pris«, må der alene forhandles med lavestbydende. Anvendes tildelingskriteriet »det økonomisk mest fordelagtige tilbud«, må der forhandles med de tre bydende, der - ud fra en foreløbig vurdering - har afgivet de »økonomisk mest fordelagtige tilbud.« Er kontraktens samlede anslåede værdi eksklusiv moms mindre end 3 mio. kr., kan kontrakt i henhold til lovens § 12 indgås på grundlag af indhentning af underhåndsbud.
- (2) Ved L 2007 572 opdelttes loven i tre hovedafsnit. § 1 blev redaktionelt ændret som konsekvens heraf.
- (3) Loven vedrører den fremgangsmåde, udbyder anvender til at finde en kontrakt-partner. Loven regulerer således ikke udbyders forudgående overvejelser f.eks. med hensyn til, hvorvidt der skal udføres et bygge- og anlægsarbejde, hvad dette skal omfatte mht. funktion og kvalitet, om arbejdet skal udføres i fag-, hoved- eller totalentreprise. Også partneringskontrakter vil være omfattet; se dog også kommentaren til § 1, stk. 5.

- (4) Bygge- og anlægsarbejder er nærmere defineret i lovens § 1, stk. 5.
- (5) Kun de offentlige forsyningsvirksomheder, som også er ordregivende myndigheder i henhold til forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 2, stk. 1, litra a, er omfattet af loven. For sådanne udbydere finder loven anvendelse, medmindre kontraktens værdi overstiger tærskelværdierne i forsyningsvirksomhedsdirektivet (EP/Rdir 2004/17) (EU-KARNOV 2005 s. 801).
- (6) Loven omfatter en række organer på grænseområdet mellem den offentlige og private sektor, hvis de opfylder tre kumulative kriterier, der er nærmere angivet i udbudsdirektivets artikel 1, stk. 9. Loven omfatter herved en række organer, der på den ene side er selvstændige juridiske personer, men hvor det offentlige på den anden side både har bestemmende indflydelse på driften af organet, og organet varetager offentlige opgaver eller udfører offentlige funktioner.
- (7) Udbyder er kun forpligtet af loven i forhold til den konkrete opgave, som støtten vedrører.
- (8) Loven finder anvendelse på f.eks. en hovedentreprenørs indhentning af tilbud på udførelse af underentrepriser som led i entreprenørens udarbejdelse af tilbud. Der er i henhold til § 12, stk. 3 ingen beløbsmæssige grænser for, hvornår der kan indhentes underhåndsbud. Loftet på tre (fire) underhåndsbud gælder i henhold til § 12, stk. 2 dog for denne gruppe udbydere. Hvis underentreprenørerne findes ved en indbudt licitation, er hovedentreprenøren i henhold til § 6, stk. 3 ikke forpligtet til at gå uden for lokalområdet, og der kan også inviteres en fast kreds af underentreprenører. Hovedentreprenøren er forpligtet af lovens § 2 om at skabe tilstrækkelig konkurrence og sikre ligebehandling, men disse forpligtelser vil sædvanligvis blive varetaget på grund af hovedentreprenørens økonomiske interesse i kontrakten. Forpligtelsen til at anvende loven på indhentning af tilbud på udførelse af underentrepriser er begrænset på tre måder: For det første omfatter forpligtelsen kun den entreprenør, der er direkte ansvarlig over for udbyder. For det andet omfatter forpligtelsen kun bygge- og anlægsarbejder, som er omfattet af loven. Indhentning af tilbud på udførelse af underentrepriser i forbindelse med udarbejdelse af tilbud omfattet af EU-direktiverne er derfor ikke omfattet. For det tredje omfatter forpligtelsen ikke opgaver, der udbydes af udenlandske udbydere.
- (9) Udbyder skal nøje vurdere kontraktens værdi, og alle betalinger til tilbudsgiverne skal indgå; jf. Klagenævnets kendelse af 2007-06-18, KPC Byg A/S mod Odense Tekniske Skole.
- (10) Der skal foretages en beregning af kontraktens værdi. Hvis der foreligger flere del-ydelser, hvorom der indgås særskilte kontrakter, skal udbyder vurdere, om den samlede værdi af alle del-ydelser skal indgå ved beregningen af værdien af de enkelte kontrakter. Det vil ved denne vurdering indgå, om de enkelte ydelser har ensartet karakter, om de leveres af den samme tjenesteyder, om de har en tidsmæssig sammenhæng, og om de har et fælles formål. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2005-06-17, Gladsaxe Kommune mod Den selvejende institution Hareskovbo m.fl.
- (11) Ændret ved L 2012 1234, så der henvises til den gældende lov om kommunernes udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- (12) Private bygherrer er kun omfattet af loven, hvis de udtrykkeligt og utvetydigt angiver at ville følge lovens regler.
- (13) Der er ikke indsat en definition af de typer kontrakter, som omfattes af loven. Formålet hermed er at undtage visse typer kontrakter, som omfattes af udbudsdirektivet, fra lovens anvendelsesområde. Undtagelsen omfatter sådanne kontrakter, hvor den private part optræder som bygherre og ejer af bygninger, der er skråredersyet til den offentlige myndigheds behov, og hvor finansieringen sikres ved, at myndigheden indgår langvarige leje- eller leasingkontrakter.
- (14) Lovens hovedmål er at sikre tilstrækkelig konkurrence. Øget konkurrence opnås ved at forpligte udbyderne til kun at indgå kontrakter om bygge- og anlægsarbejder ved anvendelse af én af de i loven fastsatte procedurer. Konkurrence om kontrakterne opnås også ved at sikre ansøgere og tilbudsgivere ligebehandling under kontraktindgåelsen.
- (15) Bestemmelsen fastslår, at der ved indhentelse af tilbud er mulighed for at anvende én af de tre anførte procedurer. Rameaftaler omfattes også af forpligtelsen til at anvende én af de anførte tre procedurer; jf. § 13, stk. 1.

- (16) Udbyder kan frit vælge mellem offentlig licitation og begrænset licitation. Underhåndsbud kan kun indhentes, når betingelserne i § 12 er opfyldte. Licitation er defineret i § 4 og underhåndsbud i § 12.
- (17) Hensynet til at sikre konkurrence om kontrakterne er et hovedhensyn bag reglerne, men det er ikke det eneste hensyn, idet der uanset den valgte licitationsform også er mulighed for at forhandle med tilbudsgiverne; jf. lovens §§ 10 og 11.
- (18) Forpligtelsen vil få betydning ved begrænset licitation, idet der ikke i lovens § 6 er anført noget minimumsantal for det antal virksomheder, som skal udvælges eller indbydes til at afgive tilbud. Antallet af udvalgte eller indbudte tilbudsgivere vil blandt andet afhænge af kontraktens værdi og kontraktens art. Ved underhåndsbud er det i modsætning hertil i § 12, stk. 4, fastsat, at hvis kontraktværdien overstiger 300.000 kr., skal der minimum indhentes to underhåndsbud. Forpligtelsen vil også have betydning for, hvilke tilbudsgivere der inviteres, idet der ikke kan anses for at bestå konkurrence imellem nærtstående tilbudsgivere. Forpligtelsen vil også have betydning for varigheden af de udbudte kontrakter, men der er generelt frihed for udbyder til at fastsætte varigheden af en kontrakt ud fra forretningsmæssige overvejelser. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2003-11-05, Tilsynsrådet Statsamtet Storstrøm mod Rønnede Kommune om en aftale med en varighed på 14 år. Rameaftaler kan i henhold til § 13, stk. 3 alene indgås med en varighed på 4 år.
- (19) Konkurrencen kan alene antages at være reel, hvis tilbudsgiverne behandles lige af udbyder. Konkurrencen kan alene forventes at være effektiv, hvis tilbudsgiverne kan gennemskue tildelingsprocessen og kan forvente, at de ikke bliver usagligt forskelsbehandlet. Bestemmelsen udmønter dette hensyn til konkurrencen og opstiller en række forpligtelser for udbyder, som både skal påses ved udarbejdelsen af udbudsgrundlaget, ved udvælgelsen af tilbudsgivere og ved gennemførelsen af udbudet - herunder ved forhandlinger med tilbudsgiverne. Pligten til at sikre konkurrencen gennem ligebehandling omfatter »rådgiverhabilitet«, således at en rådgiver på grund af sin deltagelse i forberedelsen af udbudsgrundlaget kan være afskåret fra at deltage i tilbudsfasen. Udbyder er ligeledes forpligtet til at behandle alle tilbudsgivere lige, uanset om de kommer fra lokalområdet, fra Danmark eller fra et andet EU/EØS-land. Om pligt til at invitere udenbys virksomheder til at afgive tilbud se også § 6, stk. 3 om indbudt licitation og § 12, stk. 2 om underhåndsbud.
- (20) Se hertil Klagenævnets kendelse af 2007-08-15 om udsættelse af licitationstidspunktet, Stürup A/S mod Billund Kommune.
- (21) Fristens længde fastsættes ud fra en afvejning af på den ene side udbydernes og entreprenørernes fælles interesse i at udbydernes modtager gennemarbejdede tilbud, hvorved arbejdets karakter, omfang og kompleksitet vil indgå, og på den anden side udbydernes interesse i at få gennemført projektet. Om for sent afgivne tilbud, se U 2005 1648 V (udbyder af licitation havde - ved at udskyde fristen med et kvarter, fordi en tilbudsgiver sad fast i trafikken og derefter antaget vedkommendes bud som det laveste - på ansvarspådragende måde handlet i strid med den tilsvarende bestemmelse, § 5, stk. 2 i den tidligere tilbudslov).
- (22) Lovens regel om vedståelsesfrist gælder for udbud i henhold til loven og i henhold til § 1, stk. 3 også for udbud af kontrakter om bygge- og anlægsarbejder i henhold til EU's udbudsdirektiver eller opgaveudførelsesloven.
- (23) Tilbudsgiverne frigøres automatisk fra deres tilbud, hvis de ikke indbydes til forhandling. Frigørelsen sker fra det tidspunkt, hvor denne beslutning er kommet frem til tilbudsgiveren. Underretningen skal i henhold til § 15, stk. 2 foretages samtidig med, at der indledes forhandlinger med andre tilbudsgivere.
- (24) Betegnelsen »licitation« er overtaget fra de tidligere love på området.
- (25) Kernen i licitation er, at tilbudsgiverne konkurrerer på et ensartet grundlag. Ved at anvende betegnelsen licitation er dermed udtrykt, at ansøgere og tilbudsgivere vil blive behandlet lige med hensyn til grundlaget for udarbejdelse af tilbud. Også efter åbningen af tilbuddene er der pligt til at behandle ansøgere og tilbudsgivere lige: Tilbudsgiverne skal behandles ens under eventuelle forhandlinger - under hensyntagen til forskellen i de afgivne tilbud, de i udbudsgrundlaget opstillede tildelingskriterier skal anvendes ved tildelingen af kontrakten, og opgavens karakter må ikke ændres væsentligt.
- (26) Begrænset licitation kan både gennemføres med en forudgående prækvalifikationsrunde (§ 6, stk. 2) og som indbudt licitation (§ 6, stk. 3).
- (27) Udbyderens krav til tilbudsgivernes dokumentation for deres tekniske og økonomiske formåen skal fremgå af annoncen. Udbyder kan fastsætte, at tilbudsgivere frasorteres, både hvis de ikke indsender den krævede dokumentation, og hvis de ikke opfylder de opstillede krav til referencer, kvalifikationer, sagkundskab, økonomi mv. Ønskes der anvendt underentreprenører, kan udbyder stille krav om dokumentation for disse kvalifikationer.
- (28) Licitation med forudgående prækvalifikation.
- (29) Det er ikke specificeret, hvilken geografisk udbredelse de anvendte medier skal have. Da kontrakterne omfattes af loven i henhold til § 1, stk. 3 er mindre end tærskelværdierne i udbudsdirektiverne, er der ikke pligt til at annoncere i EU-tidende. På grundlag af selve EF-traktaten gælder der dog yderligere en forpligtelse til at tilvejebringe offentlighed om, at der vil blive indgået en kontrakt. Denne forpligtelse kan dog antagelig ikke - på grund af kontraktens relativt beskedne værdi - forpligte udbyder til også at annoncere i andre medlemsstater.
- (30) Udbyderens krav til tilbudsgivernes dokumentation for deres tekniske og økonomiske formåen skal fremgå af annoncen. Udbyder kan fastsætte, at tilbudsgivere frasorteres, både hvis de ikke indsender den krævede dokumentation, og hvis de ikke opfylder de opstillede krav til referencer, kvalifikationer, sagkundskab, økonomi mv. Ønskes der anvendte underentreprenører, kan udbyder stille krav om dokumentation for underentreprenørernes kvalifikationer.
- (31) I annoncen skal det angives, om det er en priskonkurrence eller en kvalitetskonkurrence. De mere præcise underkriterier behøver alene være anført i det supplerende udbudsmateriale.
- (32) Der er ikke fastsat krav til det minimumsantal, som skal udvælges til at afgive tilbud. Det følger af § 2, stk. 2, at der skal skabes tilstrækkelig konkurrence. I konkurrencestyrelsens vejledning til tilbudsloven er det angivet i afsnit 4.2.3, at der mindst skal inviteres 3 tilbudsgivere. Der skal foreligge særlige omstændigheder, hvis alene opfordring til to virksomheder kan anses for tilstrækkeligt til at skabe konkurrence om kontrakten.
- (33) Indbudt licitation. Når der inviteres tilbudsgivere, påhviler det offentlige udbydere og støttemodtagere at se ud over lokalområdet og variere kredsen af tilbudsgivere.
- (34) Loven pålægger pligt til at give tilbudsgiverne adgang til overvære åbningen af tilbud. Denne pligt omfatter i henhold til § 1, stk. 3 også bygge- og anlægsarbejder, der udbydes i henhold til EU's udbudsdirektiver eller opgaveudførelsesloven.
- (35) Loven sonderer mellem priskonkurrence og kvalitetskonkurrence.
- (36) Udbyder kan kun annullere en licitation, hvis der foreligger saglige grunde hertil. Udbyder kan ikke vælge frit. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2007-02-23, Rebo A/S mod A/B Damparken.
- (37) Underkriterierne skal angives klart og objektivt, så tilbudsgiverne kan afgøre, ud fra hvilke hensyn deres tilbud vil blive vurderet. Underkriterierne skal være egnede til at identificere, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige.
- (38) Forpligtelsen til at angive kriterierne vægt svarer til udbudsdirektivet. Formålet hermed at øge tilbudsgivernes muligheder for at gennemskue, hvad udbyder efterspørger og dermed bedre kunne udarbejde et tilbud. Formålet er også at forbedre mulighederne for at kontrollere, om udbydernes har varetaget usaglige hensyn eller foretaget en usaglig forskelsbehandling af tilbudsgiverne.
- (39) Det følger af lighedsprincippet, at den angivne vægt (prioritetsorden) skal anvendes ved evaluering af de indkomne tilbud. Kriteriet »pris« skal altid indgå ved beslutningen om at tildele en kontrakt.
- (40) Et af lovens mål er at fremtvinge prismæssigt lave tilbud, men et tilbud kan være så lavt, at det giver mistanke om tilbudsgivers muligheder for at fuldføre arbejdet eller om tilbudsgivers forståelse af kravene til arbejdets kvalitet.
- (41) Et tilbud kan alene afvises efter en nærmere undersøgelse, idet udbyder ud fra en vurdering af tilbuddet skal finde det 'overvejende sandsynligt', at tilbudsgiver ikke kan gennemføre arbejdet til den forventede tid/kvalitet/omfang. Afvises et tilbud af denne grund, skal der på anmodning gives en begrundelse for afvisningen; jf. § 14, stk. 3. Se tilsvarende udbudsdirektivets artikel 55.
- (42) Udbyder kan anvende alternative tilbud til at få kendskab til andre tekniske eller økonomiske løsninger eller til at få overblik over en eventuel merpris ved at anvende miljørigtige løsninger. De valgte mindstekrav skal være klare og utvetydige og så vidt muligt objektive. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2004-06-

- 21, Banverket mod Nordjyske jernbaner A/S (forsyningsvirksomhedsdirektivet). Ved tildelingen af kontrakten skal de ordinære tilbud og de alternative tilbud vurderes på grundlag af de samme tildelingskriterier.
- (43) Forhandling med tilbudsgiverne er generelt tilladte, idet forhandlinger betragtes som fremmende for udbyders mulighed for at opnå den bedste kontrakt. Herved adskiller loven sig fra udbudsdirektivet, hvor det kun undtagelsesvist er tilladt at forhandle med tilbudsgiverne. Der er dog begrænsninger på, hvem og hvor mange tilbudsgivere der kan forhandles med, og det valgte tildelingskriterium er afgørende herfor. Hensigten hermed er at styrke konkurrencen i forbindelse med selve licitationen.
- (44) Bestemmelsen viderefører de hidtidigt gældende regler, hvorefter der kan forhandles med lavestbydende. Udbyder må ikke føre forhandlinger med andre bydende, og udbyder har bevisbyrden for, hvilken tilbudsgiver der er lavestbydende. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2004-10-29, Flemming Damgaard ApS mod Helle Kommune.
- (45) Udbyder skal foretage en rangordning af de indkomne tilbud. Alene konditions-mæssige tilbud kan indgå i rangordningen. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2008-10-02, C.C. Brun Entreprise A/S mod A/S Storebælt og kendelse af 2005-10-25, Hoffmann A/S mod Skjern Kommune. Det må afgøres ud fra udbudsgrundlaget, hvorvidt et tilbud er ukonditions-mæssigt. Udbyder kan fravælge ethvert tilbud, der afviger fra udbudsgrundlaget, medmindre fravigelsen er bagatelagtig. Fraviger et tilbud en grundlæggende udbudsbetingelse, skal dette tilbud afvises. Vil udbyder tage et tilbud i betragtning, der afviger fra udbudsgrundlaget, men som ikke vedrører en grundlæggende udbudsbetingelse, skal afgivelsen prissættes. Kan prissætningen ikke foretages entydigt, skal tilbuddet afvises. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2004-11-26, E. Pihl & Søn A/S mod direktoratet for Kriminalforsorgen.
- (46) Udbyder er ikke forpligtet til at forhandle med tilbudsgiverne. Har udbyder tilkendegivet i udbudsmaterialet at ville forhandle med f.eks. tre tilbudsgivere, vil udbyder være bundet af denne tilkendegivelse. Der foreligger ikke pligt til aktivt at indgå i forhandlinger med alle tre tilbudsgivere, medmindre udbyder har tilkendegivet dette.
- (47) Udbyder kan forbeholde sig ret til at forhandle med op til tre tilbudsgivere, men der er ikke på grundlag af loven pligt til at indgå i realitetsforhandlinger med alle de to eller tre tilbudsgivere, der har afgivet de økonomisk mest fordelagtige tilbud; jf. § 15, stk. 3. Hvis fremgangsmåden ved forhandlingerne ikke allerede er fastsat i udbudsmaterialet, skal udbyder tage stilling til, om der skal forhandles med tre tilbudsgivere eller færre, om tilbudsgiverne vil få mulighed for at fremsætte et revideret tilbud og hvordan forhandlingerne gennemføres. Hvis en tilbudsgiver på egen hånd fremsætter et revideret tilbud, vil udbyder af hensyn til ligheden mellem tilbudsgiverne være forpligtet til at afvise dette tilbud.
- (48) Tilbudsgiverne skal behandles lige under forhandlingerne. Forhandlinger skal gennemføres på et ensartet grundlag. Herved gøres det klart, at tilbudsgiverne skal konkurrere på deres kvalifikationer, og ikke på hvem der har fået flest oplysninger fra udbyder.
- (49) Der påhviler udbyder en forpligtelse til at behandle de indgivne tilbud fortroligt. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2006-11-06, Thorup Gruppen A/S mod Skjern Kommune. Forhandlingerne må alene føres inden for et tilbuds egne rammer. Heri ligger, at udbyder ikke må spille tilbudsgiverne ud mod hinanden ved over for den enkelte tilbudsgiver at henvise til de andres tilbud eller de andre tilbudsgivers prisreduktioner. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2004-09-30, Colas Danmark A/S mod Videbæk Kommune.
- (50) Forhandlinger kan vedrøre et tilbuds tekniske, økonomiske eller juridiske elementer. Der er dog visse ydergrænser for, hvad forhandlingerne kan føre til. Med hensyn til opgavens karakter er begrænsningen, at opgavens karakter ikke må ændres væsentligt. Ved denne vurdering må det blandt andet inddrages, hvad arbejdet vedrører, hvilken entrepriseform der er valgt, og om kravene er specificerede i detaljer eller de er angivet som funktionskrav.
- (51) Med hensyn til tildelingskriterierne må hverken de angivne kriterier eller disses vægtning ændres under forhandlingerne.
- (52) Loven vedrører indhentning af tilbud. Udførelse af regningsarbejder omfattes ikke af loven. Mulighederne for at få udført regningsarbejder er begrænset og reguleres af cirk 1991 174 om fast pris og tid på bygge- og anlægsarbejder som ændret ved cirk 2003 9784.
- (53) Udbyder har bevisbyrden for, at betingelserne for indhentning af underhåndsbud er opfyldt. Muligheden for at indhente underhåndsbud må betragtes som en fravigelse af lovens hovedregel om at anvende enten offentlig licitation eller begrænset licitation, og der må følgelig anlægges en indskrænkende fortolkning af de opstillede muligheder for at anvende underhåndsbud.
- (54) Loftet for antallet af underhåndsbud gælder for »samme arbejde«. Ved vurderingen heraf vil det være centralt, om der sker en kvalitativ ændring af arbejdet.
- (55) Antallet på tre er et maksimum. Overstiger kontraktens værdi 300.000 kr., skal der dog i henhold til § 12, stk. 4 indhentes mindst to underhåndsbud.
- (56) Bestemmelsen skal ses sammen med § 6, stk. 3 om indbudt licitation, hvor de lokale markeder for offentlige kontrakter søges åbnet for konkurrence udefra.
- (57) Udbyder skal kunne dokumentere, hvordan kontraktens værdi er beregnet. Hvis der foreligger flere kontrakter, der hver for sig har en værdi mindre end 3 millioner kr., vil det blive vurderet, om der er en sådan tids- eller indholdsmæssig sammenhæng mellem kontrakterne, at de må ses som omfattende ét arbejde og derved skal sammenlægges med henblik på beregning af værdien.
- (58) Loftet på 3 millioner kr. gælder ikke for hovedentreprenørers indhentning af underhåndsbud.
- (59) Mulighederne i nr. 1-5 for at anvende underhåndsbud er undtagelser til direktivets hovedregel om at anvende offentlig licitation eller begrænset licitation. Bestemmelserne må derfor fortolkes indskrænkende, og udbyder har bevisbyrden for, at de nærmere angivne betingelser er opfyldte.
- (60) Bestemmelsen må fortolkes i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i udbudsdirektivets artikel 9, stk. 5, litra a, 2. led.
- (61) På objektivt grundlag skal to betingelser være opfyldt for at indhente underhåndsbud med grundlag i denne bestemmelse: Der skal være vanskeligheder ved at fastsætte arbejdets omfang, kvalitet eller tidsforløb, og disse vanskeligheder skal være »store«. Der stilles dermed krav til udbyders afholdelse af omkostninger til at prøve at specificere et udbudsgrundlag. Bestemmelsen eksemplificerer, i hvilke situationer det kan være vanskeligt at udarbejde et udbudsmateriale, der kan danne grundlag for afholdelse af licitation. Bestemmelsen må antages at omfatte pludseligt opståede og udefrakommende begivenheder, som nødvendiggør udførelse af arbejder, f.eks. naturkatastrofer, ulykker o.l., hvor det ikke har været muligt for udbyder at forudse de indtrufne omstændigheder.
- (62) Der stilles ikke krav om, at der kun kan indhentes underhåndsbud fra de oprindeligt indbudte virksomheder.
- (63) Der kan være tale om tekniske eller kunstneriske grunde eller årsager der vedrører beskyttelsen af enerettigheder. Se hertil EF-Domstolens dom af 2005-06-02 i sag C-394/02, Kommissionen mod den Helleniske Republik, hvor særlige tekniske forhold ikke i sig selv udgjorde bevis for, at kun én entreprenør kunne udføre arbejdet.
- (64) Bestemmelsen vedrører færdiggørelse af et arbejde. Bestemmelsens fem betingelser er kumulative. Omfattet af denne undtagelse må f.eks. være den situation, hvor jordbunden - på trods af forudgående jordbundsundersøgelser - viser sig at være væsentlig anderledes end forventet.
- (65) Denne bestemmelse er en særlig udmøntning af kravet i § 2, stk. 2 om at skabe tilstrækkelig konkurrence.
- (66) Se kommentaren til § 8, stk. 3 om den tilsvarende bestemmelse.
- (67) En rammeaftale kan ses som et stående tilbud, hvor udbyder kan indgå delaftaler med kontraktpartneren uden hver gang at skulle anvende lovens procedurer. I selve definitionen af en rammeaftale ligger der ikke nogen forpligtelse til at aftage et bestemt kvantum, men kontrakten vil sædvanligvis fastsætte tids-, kvalitets- og kvantitetskrav til leverandøren. Ved beregningen af en rammeaftales værdi har udbyder pligt til at søge på sagligt grundlag at forudse værdien af de delaftaler, der forventes indgået i kontraktperioden.
- (68) Rammeaftaler indgås i henhold til loven bestemmelser. Udbyder kan vælge at afholde licitation, eller udbyder kan indhente underhåndsbud i overensstemmelse med betingelserne herfor i § 12. Ved beregning af værdien af en rammeaftale skal der ses på det forventede omfang af arbejder i aftaleperioden.

- (69) En rammeaftale har kun virkning mellem de oprindelige parter. Andre udbydere kan ikke trække på aftalen og herved omgå en forpligtelse til selv at anvende lovens regler.
- (70) Der kan kun indgås rammeaftale med én leverandør. Herved står loven i modsætning til udbudsdirektivet, hvor der kan indgås rammeaftaler med flere leverandører.
- (71) Hensigten er at forøge gennemsigtigheden af kontraktindgåelsen. Forpligtelserne til at underrette ansøgere og tilbudsgiverne gælder for alle procedurer. Forpligtelserne finder anvendelse uafhængigt af det anvendte tildelingskriterium, men der er i § 15 fastsat en række særlige pligter, når tildelingskriteriet er »det økonomisk mest fordelagtige tilbud«.
- (72) Resultatet af kontraktindgåelsen skal meddeles tilbudsgiverne, uanset om der afholdes licitation, eller der indhentes underhåndsbud. Udbyderen er forpligtet til at orientere tilbudsgiverne, uanset på hvilken måde kontraktindgåelsen afsluttes. Forpligtelsen gælder således, både hvor der tildeles en kontrakt, hvor licitationen annulleres endeligt, og hvor der overgås til indhentning af underhåndsbud.
- (73) Gennemføres licitation med forudgående prækvalifikation i henhold til § 6, stk. 2, skal der samtidig gives underretning til alle ansøgere, hvorvidt de er blevet prækvalificerede eller ej.
- (74) Denne særlige pligt omfatter sådanne tilbud, der vurderes at være »unormalt lave«.
- (75) Ved anvendelse af tildelingskriteriet »det økonomisk mest fordelagtige tilbud« foreligger det ikke klart allerede ved åbningen af tilbudene, hvem der forventeligt vinder kontrakten. Anvendelsen af dette tildelingskriterium vil endvidere være kombineret med yderligere forhandlinger med de tre tilbudsgivere, hvis tilbud vurderes at være de »økonomisk mest fordelagtige«.
- (76) Der er pligt til at underrette de frasorterede tilbudsgivere. Underretningen skal foretages senest på det tidspunkt, hvor forhandlingerne indledes. De frasorterede tilbudsgivere er i henhold til § 3, stk. 3 frigjort fra deres tilbud ved modtagelse af underretningen.
- (77) For at øge gennemsigtigheden af kontraktindgåelsen er udbyderne pålagt pligt til af egen drift at underrette de tilbudsgivere, der efter afholdelse af forhandlinger ikke fik kontrakten.
- (78) Indsat ved L 2007 572. Afsnittet indeholder regler om konkurrenceudsættelse af vare- og tjenesteydelseskontrakter under tærskelværdierne for EU-udbud samt kontrakter om bilag II B-ydelser. Afsnittet indeholder en annonceringspligt, men herudover fastsættes der ikke detaljerede procedureregler for indgåelse af disse kontrakter. Udbyderen er således ikke bundet til de procedureregler, der f.eks. følger af udbudsdirektivet eller af tilbudslovens regler for bygge- og anlægskontrakter.
- (79) Nr. 2 tager højde for, at udbudsdirektivet opererer med to kategorier af tjenesteydelser - de såkaldte bilag II A- og bilag II B-ydelser. Kun bilag II A-ydelserne er udbudspligtige efter direktivets detaljerede procedureregler. Bilag II B-ydelserne er derimod ikke underlagt direktivets procedureregler, herunder regler om annoncering. Disse typer af ydelser er alene omfattet af nogle få af direktivets regler samt underlagt EF-traktatens almindelige principper om gennemsigtighed, ikke-diskrimination, ligebehandling og proportionalitet.
- Ved L 2012 1234 ophævedes pligten til annoncering forud for indgåelse af en kontrakt om bilag II B-tjenesteydelser. Ordregivere kan dog fortsat foretage en annoncering, hvis det findes hensigtsmæssigt. Ordregivere, der indgår kontrakter om bilag II B-tjenesteydelser, der overstiger tærskelværdien fastsat i EP/Rdir 2004/18 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (udbudsdirektivet), skal alene overholde udbudsdirektivets regler om tekniske specifikationer (artikel 23) samt indsende en bekendtgørelse til EU-tidende om indgåelse af kontrakt (artikel 35, stk. 4).
- Endvidere er ordregivere i henhold til EU-Domstolens praksis forpligtet til at overholde EUF-traktatens principper om ligebehandling og gennemsigtighed, når kontrakten skønnes at have en klar grænseoverskridende interesse, selvom kontraktværdien er under udbudsdirektivets tærskelværdi.
- (80) For kontrakter vedrørende bilag II-A tjenesteydelser med en værdi mellem 500.000 kr. og op til tærskelværdierne i udbudsdirektivet er der annonceringspligt. Ved indkøb under 500.000 kr. skal udbyder fra sag til sag vurdere, hvorvidt kontrakten har en sådan karakter og relevans for det indre marked, at der skal gennemføres en annoncering for at imødekomme de EU-retlige krav.
- (81) Reglerne gælder kun for udbydere, som er omfattet af udbudsdirektivet. Det drejer sig om statslige, regionale og lokale myndigheder samt offentligretlige organer, som opfylder betingelserne i udbudsdirektivets artikel 1, stk. 9. Dette er f.eks. tilfældet for almene boligorganisationer og universiteterne.
- (82) Reglerne om annonceringspligt udstrækkes ikke til udbydere, som er forpligtede af forsyningsvirksomhedsdirektivet, dvs. operatører inden for forsyningssektorerne såsom vand, energi, transport og post, eller til udbydere som defintorisk hører ind under den offentlige sektor, men som i det konkrete tilfælde køber ind til brug for udøvelse af forsyningsvirksomhed. Kontrakter til brug for forsyningsvirksomhed, som ikke er omfattet af udbudspligten i forsyningsvirksomhedsdirektivet, er dog omfattet af EF-traktatens principper, herunder gennemsigtighedsprincippet.
- (83) Direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, angiver forskellige typer kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet. Udbudsdirektivets artikel 9, stk. 5 a og b, giver udbydere mulighed for i visse situationer at undlade at anvende direktivets regler på indgåelse af visse delkontrakter.
- (84) Stykket er indsat ved L 2012 1234. Offentlige myndigheder undtages således fra tilbudslovens regler om annoncering i de tilfælde, hvor en anden kommune overlades opgaven.
- Overstiger værdien af opgaven tærskelværdierne i udbudsdirektivet, skal opgaven udbydes i overensstemmelse med disse regler. Falder værdien af opgaven derimod under tærskelværdierne i udbudsdirektivet, er kommunen alene underlagt EUF-traktatens principper om ligebehandling og gennemsigtighed. Dette indebærer, at kommunen skal sikre, at en kontrakt, der har klar grænseoverskridende interesse, udsættes for en passende grad af offentlighed f.eks. gennem annoncering.
- (85) Det er tydeliggjort, at begreberne »offentlige vareindkøbskontrakter«, »offentlige tjenesteydelseskontrakter«, »tærskelværdier« og »offentligretlige organer« skal afgrænses i overensstemmelse med udbudsdirektivets definitioner.
- (86) Udbyder har pligt til at offentliggøre en annonce om kontrakten. Formålet med annonceringspligten er at orientere potentielle tilbudsgivere om den kommende kontrakt og derved give en bred kreds af virksomheder mulighed for at komme i betragtning. Annonceringen skal ske forud for indgåelsen af kontrakten. Adgangen til det medie, hvori der annonceres, skal være alment tilgængelig og må ikke være begrænset af en urimelig betaling.
- (87) Offentliggørelse af en annonce kan ske i elektroniske eller trykte medier og under visse betingelser på udbyders egen hjemmeside. Se hertil Konkurrencestyrelsens vejledning af 2007-06-13 om annonceringspligt, afsnit 6.
- (88) Artikel 31 angiver, i hvilke situationer en udbyder kan indgå en kontrakt direkte, dvs. uden et forudgående udbud. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor kontrakten på grund af enerettigheder kun kan tildeles én virksomhed, eller hvor udbyderen får behov for at rekvirere supplerende ydelser til en allerede indgået kontrakt. Det er ikke hensigten at fastsætte mere restriktive grænser for brug af direkte forhandling, end hvad der gælder efter udbudsdirektivets artikel 31.
- (89) Som eksempel kan nævnes indgåelse af kontrakt om en rådgivningsopgave i forbindelse med forberedelse af overdragelse af aktier i statslige selskaber. I en sådan situation vil annoncering af rådgiveropgaven kunne være i strid med statens interesser.
- (90) Et centraliseret annonceringsmedie findes på adressen www.ubud.dk, jf. bkg 2012 280.
- (91) Det er ikke hensigten at indføre detaljerede procedureregler. Udbyderne er således frit stillet med hensyn til tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren. Det indebærer bl.a., at udbyderne frit kan vælge udbudsform og tidsfrister m.v. ud fra den enkelte sag. Fristerne for afgivelse af tilbud bør have en længde, der giver interesserede virksomheder reelle muligheder for at udarbejde deres tilbud. Ved gennemførelsen af proceduren skal udbyderne sørge for, at de interesserede virksomheder får en fair og lige behandling. Dette indebærer bl.a., at virksomhederne skal have adgang til de samme oplysninger om det påtænkte indkøb og skal bedømmes på grundlag af de samme kriterier.
- (92) Underretningen skal ske samtidig. Se hertil Klagenævnets kendelse af 2009-02-09, Job Dania ApS mod Fødevarestyrelsen.
- (93) Adgangen til at annullere er ikke reguleret i udbudsdirektivet eller i bestemmelserne om annonceringspligt, men beror på, om annullationen er i overensstemmelse

med EF-traktatens principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet, og om der i øvrigt foreligger en saglig grund til at undlade at indgå kontrakt.

- (94)** Formålet med bestemmelsen er at sikre, at udbyderne gennemfører proceduren på en måde, der stemmer overens med god forvaltningsskik og at skabe åbenhed omkring udbyderens beslutninger. Se vedrørende bygge- og anlægskontrakter lovens § 14.